

ZGODNJA DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica ishaja vsak petek na celi poli, in veljá po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za po leta 2 gld. 40 kr., za četert leta 1 gld. 30 kr.
V tiskarnici sprejemana na leto 4 gold. za pol leta 2 gold., za četert leta 1 gold., ako zadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXV.

V Ljubljani 9. svečana 1872.

List 6.

Iz pastirskega lista Nj. milosti Kerškega knezo-škofa.

V začetku omenjajo mil. višji pastir, da je ne mara zdaj prišel čas, ki je prerokovano, da „ljudje zdravega nauka ne bodo terpeli, temveč si učnike zbirali, ki ušesa žgačejo.“ (2. Tim.) To razsoditi prepuščajo vernikom, zaterjujejo pa nadaljni opomin aposteljnov: „Zarotim te pred Bogom: ... Oznanuj besedo, prepričaj, prosí, svari!“ Prestopijo potem k besedam, s kterimi moliti začenjamo, namreč: „Oče naš, kteri si v nebesih, posvečeno bodi tvoje ime.“ Te besede, s kterimi spoznavamo svojo vero v Boga, primérjajo z glavnimi mislimi in nauki današnjega časa in skazujejo, da jih toliko tem besedam nasproti misli, govori in dela.

Z besedami „Oče naš, kteri si v nebesih izrekujemo svoje prepričanje, da je Bog nas vsih Oče... Tej Božji besedi navskriž delajo krivi preroki po mestih in vaséh, udarjajo po pastirjih (duhovnih), da bi se ovce razkropile; par slabih zgledov na ves duhovski stan prenesejo in mu išejo veljavo vzeti. Lotijo se potlej nauka, ki ga duhovni oznanujejo, pa Božje službe, ki jo opravljajo. Povdarjajo pa tudi prav živo zapeljivo zmoto, češ, vse vere so enake, da je le človek pošten, opuščajo keršanski poduk, beró pa veri nasprotne bukvice in časnike itd.

Nadalje se vzdignejo zoper papeža, da ga ni treba, češ, naj ima vsaka dežela svojega cerkvenega poglavarja (menda kakor Rusi svojega cara, Angleži svojo kraljico papeževko?) Zaženejo se v škofo, da naj se jim posestva vzamejo, da naj država škofo in duhovne plačuje. Pa spet na samostane. Konec bi radi imeli vsega tega, da bi jih nihče ne silil k spovedi, da bi za cerkvene reči nič ne dajali itd. Verovali bi morebiti ti zapeljivci še v kacega boga, pa le tacega, ki bi nobene božje lastnosti ne imel, ne bil bi naj bolj pcpolnoma bitje, ne vsegamogočen, ne neskončno svét, ne pravičen itd. To bi bil čudni bog, ki je natori odstopil svojo moč, ki vse prizanaša v svoji slabosti...

Kakor ti ljudje nimajo vere v Boga, tako upanja ne, ker ne molijo. V molitvi se kaže upanje. Tudi v bolezní se ne poterjujejo z upanjem in v zadregah celo do samomora pridejo, kakor da bi bili sami gospodarji svojega življenja!

Vsi smo otroci enega Očeta. Kako pač tej resnici nasprotuje ono ravnanje o narodnosti, sovraštvo med narodi! Ljudje in narodi so skoraj pozabili, da imajo enega in ravno tistega Stvarnika in Očeta! —

Kako prehudo pa se tudi greši zoper prošnjo: „Po-

svečeno bodi tvoje ime!“ Oče doma preklinja in ubogi otročiči poslušajo, ki jih je ravno kar mati učila moliti: „Posvečeno bodi Tvoje ime!“ — Svari nadalje višji pastir zavolj oskrunovanja nedelj in praznikov, s čimur se silovito hudo skruni Božje ime, kokor tudi sploh s pregrešnim življenjem. Ako je celi teden mir po vasi in vse tiho, v saboto-večer razsaja naj divjačnisi polom — pa do pozne nedeljne noči! To jasno priča, da niso le sami ob pobožnosti, temuč da nalaš hočejo še druge v pobožnosti motiti! — K temu prid nemarnost v Božji službi, hlapčevske dela, loví od ranega jutra do poznega večera ob svetih dnevih. Kako hude skrunjenja.

Ravno s takim življenjem pa se greši zoper perve tri Božje zapovedi, ktere ravno to obsegajo, kar besede: „Oče naš, kteri si v nebesih, posvečeno bodi tvoje ime.“ Če je tedaj življenje sedanjega sveta s to molitvijo in z zapovedmi Božjimi navskriž, je očitno, da gre za podlago sv. vere in ni se čuditi, ako sovražnikom vere in Cerkve ni všeč, da se opominjajo na to nasprotje. Naj ljubši bi jim bilo, da bi pridigarji umolknilí, ali pa to pridigali, kar spijoče vesti ne zdrami in ne prestraši. Jezus je pa rekel: „Povém vam: če ti molčé, bodo kamni vpili!“

Mogoče, da usta mašnikove utihnejo (jih kaki Luci, Bizmarki mašijo...); potlej pa Bog sam govori po dogodkih, kakor lani. Kervave ceste, zakajene razvaline, pokončane mesta pričajo dovolj, kam pridejo ljudje, ki Boga in njegovih zapoved ne spoštujejo.

Po tem, kar je tukaj tesno posneto, mil. škof sklepajo z naslednjimi besedami:

Po vsem, kar smo danes premišljevali, bi Vam, preljubeznjivi! rad dal seboj še nekaj naukov, da jih hranite in se po njih ravname skoz celo leto. Prav prosti so in izpeljani iz molitve, ki smo jo danes premišljevali. Nauki so ti-le:

1. Preiskujte, ali tisti, ki bi Vas radi pripravili ob vero in Vam nov nauk vsilili, še k Bogu, nebeškemu očetu, žebrajo in po svojem življenji njegovemu imenu čast delajo. Ako o Bogu ničesar ne vedó govoriti ali pa o njem le terdijo, da je dober oče, ki vse prizanaša in spregleda; ako molčijo o Jezusu Kristusu, ki nas je učil nebeškega očeta spoznavljati in moliti, ki bo prišel sodit žive in mertve: nikar ne verujte takim učnikom in bukvicam, ki jih Vam silijo. Sv. apostelj Janez, ki je do zadnjega zdihljeja neprenehoma priporočal ljubezen do bližnjeja, ta sv. apostelj svari: „Ako kdo k Vam pride, in ne prinese tega nauka, ne sprejmite ga nikar v hišo in nikar ne pozdravljajte ga.“ (II. Jan. 10.)

2. Ne zabite, kaj se pravi: keršansko-katoliško ve-

rovati, namreč „vse za res imeti, kar je Bog razodel, kar je Jezus Kristus učil, kar so aposteljni pridigovali in kar sv. katol. cerkev verovati zapové, bodi zapisano ali ne.“ Ako tedaj Vas obiskujejo ljudje, katerim popred nikoli za cerkev ni bilo mar, in bi Vam radi dopovedali, da le oni pravo vero branijo in da so primorani staro vero pred papežem in škofom rešiti, le prašajte jih, kdo jih je poslal? Ali mar Jezus Kristus, ki je svojo cerkev zidal na podlago aposteljnov in na skalo sv. Petra? Pazite zraven tudi na to, kako oni božje ime posvečujejo in kako spolnujejo cerkvene zapovedi, ali kako posvečujejo zapovedane praznike; ali vestno obiskujejo božjo službo; ali se postijo ob zapovedanih časih; ali hodijo k spovedi in kaj mislijo o zakonu — in po vsem tem sodite, ali taki res pravo katoliško vero oznanujejo in zastopajo. Sv. Ciprijan uči: „Kdor nima cerkve za svojo mater, ta ne more Boga imeti za svojega očeta.“ Kdor tedaj cerkve ne posluša in njenih naukov in zapoved prenašati ne more, ta ne moli resnično: „Oče naš, kateri si v nebesih.“

3. Kakor sv. Pavl Korinčanom, tako Vam pišem tudi jaz: „Prosim Vas, bratje v imenu Gospoda našega Jezusa Kristusa, da vsi v eno govorite in da naj ne bodo razpori med Vami; bodite popolni v enem duhu in v eni misli.“ (I. Kor. 1, 10.)

Dasiravno Vas ločita jezik in narodnost, vendar ste vsi otroci nebeškega očeta, bodite tedaj enih misel; ne stavite nar drajšega blaga — svoje vere — in edine njene podlage — katol. cerkve — zavolj političnih ali narodnih zadev v nevarnost.

Bodite prepričani: tistim, ki ne verujejo več, da imamo v nebesih vsi enega in tistega Boga očeta, bi bilo nar rajši, ločiti škofe od papeža, duhovnike od svojega škofa, fare od svojih dušnih pastirjev in vsejati neslogo in needinost po vseh farah, da bi se ali nikoli več ne čul ali pa le na posmeh pomenljivi klic: „Oče naš, kateri si v nebesih.“ Po izgledu usmiljenega Samarijana kažimo po delih bratovske ljubezni, da se pripoznamo in obnašamo kot sinovi enega in tistega očeta v nebesih in kot udje enega in tiste telesa — sv. katol. cerkve.

4. Bolj ko besede, ki jih govorijo naša usta, naj priča in oznanuje naše življenje, da v resnici žebramo: „Posvečeno bodi Tvoje ime.“ Sv. Peter opominja: „To je volja božja, da z dobrimi deli usta zamašite nespametnim in neumnim ljudem, kakor prosti (greha); pa ne da bi svoje prostosti rabili v zlo, ampak bodite pokorni, kakor se spodobi služabnikom božjim.“ (I. Petr. 2, 15 - 16) Svet naj vidi, da mi zastopimo, kar pomenjajo besede: „Posvečeno bodi Tvoje ime“; kažimo svetu, da ne samo tako govorimo, temveč tudi tako živimo, da svoje djanje in nehanje opravičimo pred Bogom, ki vse vidi in vse vé, da dopademo Njemu, ki je nar svetejši. Tiste, ki nas tako radi obrekujejo, naj osramoti naše življenje, izgled naj vleče in spodbada kar z besedo priporočamo.

5. Mi pa ne moremo v resnici žebrati: „Oče naš, kateri si v nebesih“, ako ne darujemo Bogu otroške ljubezni. Pripravljeni moramo biti, nebeškemu očetu za ljubo sami sebe krotiti in zatajevati. Kajti le po zatajevanju samega sebe kažemo, da nam je res mar, posvečevati božje ime.

Naj si ravno velikanskih, imenitnih del ne moremo opravljati, kakor tisti, ki ne gledé na posvetno plačilo le Bogu za ljubo čas in moči darujejo v poduk njezne mladine ali pa tisti, ki ne gledé na svoje zdravje noč in dan revnim bolnikom strežejo, ali pa tisti, ki za razširjanje sv. evangelija svoje življenje v nevarnost stavljajo: to pa vendar vsak dan zamoremo storiti, da pre-

magamo sami sebe in to, kar nam težko dene, darujemo njemu, ki je bil svojemu nebeškemu Očetu pokoren do smerti na križu in ki je v nar veči dušni britkosti molil: „Oče! če ni mogoče, da bi šel kelh terpljenja memo, temuč da ga pijem, naj se zgodi Tvoja volja“.

Krotimo sami sebe in se vadimo v zatajevanji tudi s tim, da vestno spolnujemo postno zapoved. V družini skerbi ljuba mati, da se otrokom prehudo in preterdo ne godi; ona prosi, da oče od otrok preveč ne tirja. Taka je tudi v cerkovnem življenji. Skerbljiva mati sveta katoliška cerkev spregleda slabost svojih otrok in ne prezira časnih razmér in težav, v katerih danes njeni otroci živijo. Zato je polajšala postno zapoved toliko, da jo vsak, kdor le dobro voljo ima, prav lahko spolnuje in to polajšanje zagovarja pri Njem, ki ji je oblast dal, odvezovati in zavezovati. Po ravno tej oblasti, ki mi je izročena od vidnega poglavarja sv. cerkve, sv. Očeta papeža, tudi jaz Vam, preljubeznjivi! postno postavlo zljajšam .. (postni red sledi):

Preljubeznjivi! s postnim redom končam svoj letošnji pastirski list. Opomnil sem Vas na perve besede tiste molitve, ki jo vsak zna in izgovarja, kdor še žebra. Razložil sem Vam, kako zelo nasprotuje sedanji čas veri v Boga in posvečevanju božjega imena — kar je vendar jedro naše vere, začetek Gospodove molitve in božjih zapoved.

Vaša pobožnost, Vaša skerb pred zapeljevanjem, Vaša zvestoba v veri in Vaše lepo zaderžanje naj spričuje, da Vam nisem zastonj govoril. Opominjam Vas s svetim aposteljnom: „Mi nimamo tukaj stanovitega mesta, temuč prihodnjega iščemo. Tedaj darujmo po Jezusu vselej Bogu hvalni dar, to je, sad ust, ktere česté njegovo ime. (Hebr. 13, 14—15.)

Dano v Celovcu dne 7. jan. 1872.

Valentin,
knezoškof.

Iskrice,

pomožne k lepi odgoji in poboljšanju mladenčev in móž na priobčeno prošnjo „Zgodnje Danice“ v listu 39. pretekl. leta.

Potreba v tem oziru je znana, splošna, očitna, in sedanji čas toliko veči, ker je zlasti moštvo po mnogoterih potih in shodih, po nekeršanskih pogovorih, po napčnih, brezverskih spisih in slabih, spačenih zgledih narvečim nevarnostim izpostavljeno; po moških pa se narveč sprida tudi med ženstvo zaseje.

Tukaj samo na III. točko omenjene prošnje hočem naznaniti svoje misli in nektere čertice napisati, namreč: S kakimi pomočki bi se dali dečki omehčati, mladenčji na pošteni poti ohraniti, sprideni mladenčji, možje poboljšati?

1. Ranjki gosp. Ignaci Holzappel, dekan Ribniški, izversten šolski prijatelj, skušen mladino ljub in neutrudljiv učenik, nam je pri enem šolskih posvetovanj (konferencij), ko smo bili duhovni in drugi učitelji iz dekanije pri njem zbrani, med drugim tudi to rekel in priporočil: „Ženstvo je že po svoji naravi bolj mehko, podučljivo in vdano; z mladenčji pa, ki so bolj terdi, je veči težava — in ravno zanje si premaloz prizadevamo. Da bi mladenčbe pridobili in s tem poboljšali, zato se moramo posebno truditi na vsak način. V ta namen jaz svetujem in priporočam, kjer in kar je mogoče, na to gnati in ravnati, da bi na koku pri Božji službi sami — se vé da pošteni — mladenčji peli. S tem si bomo marsiktere mladenčbe pridobili in jih ložej vodili in spridenja obvarovali; vi učitelji kot organisti se bote s tem marsikakih neprilik in spotik z ženstvom ognili

in veči veljavo imeli; mladenči pa si bodo po takem v čast šteli hvalo Božjo prepevati, in to po pravici.“ —

2. Odrašene mladenče na poti poštenja in pobožnosti ohraniti, zgubljene pa na pravo pot spet pripeljati, k temu nedeljska šola, tako osnovana, kakor jo je ranjki gosp. Janez Brence na Bristrici v Bohinji imel, po skušnji prav veliko pripomore. Da so mladenči — sami zase — o posebni uri svojo šolo imeli, se že samo umé. V to šolo so hodili odrašeni mladenči do 30. leta in nekteri še stareji — nobeden pa ne spod 16. leta; ker ranjki je dobro prevdaril in vedil, da bi odrašeni mladenči med otroci ne marali biti; zato je mlajšim raji med tednom kak dan za ponavljavni nauk posebej odločil. S samo pohlevnostjo in ljubeznijo je odrašene mladenče privabil in pridobil, da jih je bila polna šola; kolikor bolj so njegov blag namen spoznavali, toliko raji so hodili. Tisto uro je vselej dobro razdelil, tako da je bilo bolj mikavno, djansko in na mnoge strani koristno. Keršanskega nauka jim tisti čas ni veliko naravnost razkladal, temuč jim je bolj iz „Zgodnje Danice“, iz „Novic“ in iz kakih drugih bukev kako podučno prigodbo, potem od poljedelstva in sadjereje, pa napeljevanje k pobožnemu življenju in lepemu zadržanju bral, razjasnoval, priporočal. V sklep so pa po navadi kako pobožno ali drugo pošteno pesem skupaj zapeli. Ko jih je bil že prav pridobil, jim je pa posebne postave ali vodila osnoval, po katerih so se morali ravnati, tako da je bila ta šola prava družba poštenih mladenčev. Pijančevanje, ponočevanje, klafanje in klafarsko petje in drugo razujzdano, pregrešno razveseljevanje je bilo naravnost terdo prepovedano vsakemu, kdor je hotel v tej šoli ali družbi biti. Ako se kdo po tem ni ravnal, je bil posvarjen; če pa to ni pomagalo, je bil iz šole in družbe izključen; pa to je bilo prav redko. Mladenči so čedalje bolj sami spoznali, koliko lepše in boljše je pošteno, keršansko življenje; zato se je lepi sad te šole po vsi fari očitno kazal. Kamor si šel, si slišal mladenče prepevati le poštene pesmi, kakoršnih so se v šoli naučili. Ranjki jih je pa o prilikah tudi v svojo drevesnico ali kam drugam rad seboj vzal, da so se prijazno z njim pogovarjali, peli in pošteno veselili. Kako lepo je bilo viditi mladenče kot dobre ovce združene s svojim duhovnim pastirjem! Odločeno jim je tudi bilo, da so vsaj štirikrat na leto šli k spovedi; pa šli so nekteri radi še večkrat. Da se je pa to lažje in gotovše doseglo, jim je vselej nekatere tedne v to odmenil in priporočil, naj v tem času vsak pride, kateri dan se lažje pripravi. Koliko zaupanje in ljubezen so ondodni mladenči in možje do ranjkega imeli še potem, ko je iz Bohinja šel, se razvidi tudi iz pridjanih pisem, ki jih je enemu svojih nekdanjih nedeljskih učencev pisal.

Iz pisem ranjkega gosp. Janeza Brence-ta

*do njegovega nekdanjega pridnega nedeljskega učenca
Cučekovega Gašperja na Bistrici v Bohinju.*

Kot kaplan mu je l. 1850 iz Planine med drugim pisal: „Tvoje pismo sem prejel. Veseli me, da se name še spomniš; veseli me, da je šola v tako lepem redu, in da se otročiči tako lepo in dobro vedejo. Gašper! Bog živi tebe in vso mladino! Spomni se posebno zdaj v svoji novi, lepi in imenitni službi na besede, ktere ti je pri lanski poskušnji mala deklica pušelječek podelivši rekla: „Vi ste nam že poprej veliko dobrega storili; zanaprej pa še toliko bolj vse dobro od Vas pričakujemo.“ Veseli me, da si za srenjskega predstojnika izvoljen, in upam, da boš kakor vselej tudi zdaj svoje delčnosti natančno in zvesto spolnoval — sam sebi in celi srenji v prid. Če pridejo britkosti in težave, brez katerih gotovo ne bo; takrat, prijatelj! k Bogu zdihuj: Bog, kateri si mi ta stan naložil, mi naložil, da bi tvojo čast in srečo tvo-

jih otrok povišal; glej, jaz ne vem kaj začeti, ne morem storiti, kar je prav. Gospod! ti me vódi, ti mi pomagaj. Ti, o Bog! stori in spèlji, kar jaz speljati ne morem.“ Če boš svoje delo in opravilo tako zaupljivo Bogu zročeval, bodi prepričan, da ti bo Bog gotovo, gotovo vselej pomagal. — Bog živi tudi tvojo ženo Mino. Spoštujta in vbogajta mater; posebno pa si prizadevajta, da bota ranjkega očeta posnemala, kterege se še vedno spominjam. Pojdita večkrat na njih grob, povejta jim, kako se vama godi, in prosita jih, da bi vama zadobili Božjo pomoč. Spomnita se, da bota — čez dolgo ali kratko — tudi vidva móгла svét zapustiti. — Prosim, predragi Bohinjci! molite še zame, da bi me Bog tudi tukaj podpiral, kakor me je pri vas. — Pozdravi mi vse fante, posebno moje pridne nekdanje šolarje. Pozdravi mi tudi svojo mater, Janeza — — Mihovega Jožefa — — in vse druge, kateri še po meni poprašujejo. Pozdravi mi tudi učitelja. Vsakemu zmed vas tukaj pošljem podobico naše Matere Božje. Ne jenajte moliti za — svojega prijatla — Janeza Brence-ta.

Leta 1861 mu je kot Unški fajmošter nekoliko o svoji fari pisal: „Na Unci je 87 hiš, 10 minut od tod so Slivce, kjer je 12 hiš, in četert ure od Unca je Ivanje selo s cerkvico sv. Hieronima, kjer je 37 hiš. To je vsa moja fara. Prav lahko vse opravljam. Železnico imam prav blizo, gre skozi Unške in Ivanske pašnike; 20 minut imam na Rakek, kjer je vélika postaja. Ljudje so sploh obožali. Nekdaj so po cestah vozarili, dosti zaslužili, zemlje ne pridno obdelovali, šparati ne znali: zdaj je pa joj, ker železnica vse vzame. Tako je le, ni vsak dan za vse kramarje somenj.

Leta 1866 mu je iz Unca med drugim pisal: Tvoje pismo sem prejel in večkrat z veseljem prebral. Da se je dobra, poštena Marjana še v zadnjih urah svojega življenja na-me spomnila, me zelo veseli; — upam, da me tudi pri Bogu ne bo pozabila, me podpirala s svojo priprošnjo, da osrečim sebe in meni zročeno čedo! Bog ji daj večni mir in pokoj! — Ker sem vedno nekaj bolehen, sem bil šel pretekli teden v Terst k svojemu bratu, da sem se malo zvedril. — Vis čast. gosp. dekan Kovačič so bili tudi že pri meni; na Bohinjce se z veseljem spominjajo. — Pozdravljam tebe, tvojo družino, in vse poštene Bistriške farmane, in se vsim v molitev zročujem — Tvoj — zvesti stari prijatelj Jan. Brence.
(Konec nasl.)

Iz katoliško-politiške družbe.

Društvo je imelo 28. vedrilni večer. Zbrala se je bila polna soba udov in njih družin. Potem ko je gosp. predsednik dr. Sterbenec povedal nekatere prav mične in podučljive čertice iz življenja sv. Frančiška Salezija, se je pričela tombola, pri kateri so imeli mali z odraslenimi vred dosti smeha in veselja, družba pa je z obilnimi razdanimi srečkami v svojih potrebah precej zaželeno pomoči dobila.

Pri mesečnem shodu preteklo nedeljo, 4. sveč., pa so se prav tehtne tvarine obravnavale.

Naznanil je gosp. predsednik, da pretekli mesec se je društvo pomnožilo za 7 udov ter jih je zdaj 134. — Povedal je, da vojno ministerstvo je prijazno odgovorilo na prošnjo katoliško-političnega društva zastran vojaštva mladega duhovstva, da pa odgovor je prav za prav le „komentar“ (obširniji pojasnjenje) vojaške postave.

Nato dr. Čebašek omeni g. Dimicovega napada na škofijske semeniša v konšt. društvu. Gg. bogoslovci, pravi, so ga v Danici tako čeversto zavernili, da je komaj treba o tem kaj več govoriti; kajti naglo je gosp. Dimic svoj Sedan našel. — Govoril je nadalje prav čeversto o napravi škofijskih semeniš, dokazal, kako potrebno je

da se poklic k tako imenitnemu stanu v njih poskuša, vterdi, ter da se npravno in vednostno v miru pripravijo za svoj prihodnji stan. Obravnavši osnovo bogoslovskih nauk po napisu na semenišu: „Virtuti et Mysis“ in zgodovino semeniš je pojasnil še nepristojnost Dimicovih terditev. Namesto posebne resolucije je družbini odsek prevzel, kaj se ima nadalje storiti.

Dr. Vončina hoče društvu naznaniti naj novejše prijatle duhovstva, ter je spregovoril besedo o poviševanju duhovske plače po nasvetu vstavovernega liberalizma. Ne more se prečuditi, da časniki, ki še pred malo časom niso mogli dosti okajfati duhovstva z naj gersimi, naj ostudnišimi psovkami, so jeli kar nepreviđoma božati fajmoštre, zlasti pa uboge kaplane! Tisti liberalizem, ki je pred nekoliko dnevi kaj željno klical v svojih vstavovernih molédbah: O sveti Luc, pomagaj nam! o blagi Lucov paragraf, pridi k nam! pa že danes kaj milo in ginljivo pöje: O vlada, pomanjkanja in glada, reši kaplane!

Od kod tako spreobrnjenje? Zdi se govorniku to sumljivo, nekaki „Mittel zum Zwecke“... „Hilf, was helfen kann!“ Ne verjame, da bi jih bila beseda z vis. prestola 29. dec. k temu omečila, kajti cesarski reskript od 12. sept. 1871 bo vedil pripovedovati, koliko se uklanja vstavoverski liberalizem besedi s prestola. Ker je kapital isto z liberalizmom, bi se mu to liberalno usmilenje do duhovnov tudi še potlej sumljivo zdelo, ako bi gospodje svetovalci sami djansko s kakim vstanovljenim zakladom svojo ljubezen pokazali; in to po latinskem pregovoru: „Timeo Dana et dona ferentes.“ — Liberalizem pa je sam jasno pokazal, za katerim germom zajic leži. Cerkevna zaloga — „religionsfond“ naj pomaga fajmoštrom in kaplanom, pravijo. Hvala za nasvet, ki je pa prav dober kup, in kterega ni bilo treba še le dajati! Če pa nam že kažete na verski zaklad, bi ko skoz in skoz vstavoverni možje vender ne smeli prezreti 15. člena vstavne postave od 21. dec. 1877, kteri dosti določno pravi: Vsaka postavno priznana cerkev vravnava in opravlja svoje znotranje reči samostalno in ostaja v posesti in vživanji svojih zavodov, vstanov in zalog? Kako da niste nasvetovali: „Deržava naj dá iz rók cerkvene zaloge, zlasti versko zakladdo, ki je še zmiraj v rokah deržavne oblasti?“ Potlej bo že Cerkev poskerbela za svoje duhovstvo. Sej menda vender veste, od kod je verska zaloga? Ko bi „religionsfond“ sam mogel govoriti, bi vam pač naravnost povedal: „V krivici me je spočela moja mačeha, ki ji je imé „jozefenizem.“ Pred ravno 90 leti je namreč cesar Jožef mnogo samostanov zaterl ter ukazal premoženje poprodati in iz spečanega denara napraviti „versko zakladdo.“ Že po javnem pravu ni imel cesar Jožef pravice zatirati samovoljno cerkvenih naprav; in pa po kteri pravici se je dalje samostansko premoženje, ki je bilo vender le cerkveno, Cerkvi odtergalo in deržavi izročilo, če tudi v verske ali cerkvene namene?.. To krivico je spoznal naš svitli cesar in je v 31. čl. pogodbe s papežem pred vsim svetom izrekel: „Premoženje verske zaloge pripada po svojem začetku Cerkvi v posest.“

Toda liberalizem, ne da bi po svoji sicer nedotikljivi vstavi svoj vpliv na to obračal, da se po 15. čl. vstavne cerkvi izroči njena zaklada, temuč jozefinski liberalizem mu je še le prav mikaven izgled, da naj se še to na boben dene, kar Cerkev ima ter se tako „religionsfond“ pomnoži! Tega liberalizma ni sram, da je realno posestvo s slabim gospodarstvom že dosti poškoval, ga veči del spremenil v papir: rad bi pripravil Cerkev še ob zadnjo njivo, od koder dohaja živež tistim, ki se liberalizem hinavsko vsiluje jih nasititi. Res, da so mnoge zemljiša po liberalnem gospodarstvu že vse

preveč obložene z bremení; vendar pa so bolj gotov imetek, kakor papir.

Sicer duhovstvo zamore liberalcem, ki se v to reč vtikajo, naravnost reči: Kdo te kaj praša?... Duhovstvo dobro vé, da to, kar se mu plačuje, ne prihaja iz deržavnega, ampak iz cerkvenega premoženja. Duhovni toraj ne bojo pozabili, da so in ostanejo služabniki sv. Cerkve, če se jim tudi plača zvíkša, bodi si od koder koli, kar bi bilo popolnoma pravično. In ako bi tudi iz kake deržavne zaklade kaj dobili, bilo bi po pravici, ker opravljajo marsiktere opravila, za ktere bi morala vlada vradnike imeti in jih plačevati, ako bi ne bilo duhovnov.

Kaj pa čem o daljnem liberalnem nasvetu reči: da naj se višemu duhovstvu (ki imajo čez 1600 gl. letnih dohodkov) nov davek naloži, ter se z njim pomaga nižemu duhovstvu? Ne vé, ali se s tim odlikuje bolj zvižajnost ali hudobija novošegnega liberalstva? Prašal bi, ali hodite v šolo k rudečkarskim internacijalcem, ali ti k vam? Ali se bodete zdramili še le takrat, ko pride komunizem terkat na vaše vrata, in vas po vaših načelih pozdravljat, rekoč: „Prijatelj, ti imaš, jaz nimam: daj z lepo, ali pa silo, — denarje, ali pa življenje?....“

Se vé, vam bi kaj všeč bilo, ako bi po taki poti mogli zdražiti duhovstvo zoper škofo. Toda vedite, da duhovni niso ljudje liberalne baže; oni vedó in terdijo sedmo zapoved, so vselej pripravljeni krivico raji terpeti kakor pa storiti, in vaše nasvete cenijo kakor napad na svoje poštenje, na svoj značaj.

Naj bolj pa bi jo zadel farizejski liberalizem, ko bi se po njegovem nasvetu dalo doseči, da bi se tudi kmetu naložili novi davki za povišanje plače fajmoštrom in kaplanom. Ni mogoče duhovnov pri ljudstvu očerniti in ogerditi: kaj ko bi se duhovnom po deželi kaj več prosa in koruze verglo; ne mara, da se vjamejo na limanice? Kaj ko bi se ljudstvo z nekoliko povišanimi davki prisililo skerbeti za to proso in koruzo? Ali se ne bo po taki poti dala raztergati vez ljubezni, spoštovanja in vdanosti do duhovstva?

Dobro ste jo zadeli, liberalci! Toda preteklo bo še nekaj Save, preden dozori sad iz tega zerna. Ali hočete kmeta iz uma spraviti in ga k zdvijanju gnati? Ali mislite, da bote dosti duhovnov našli, kteri bi se za 2, 3 ali več stotin vam pod noge vergli? Res je pravična tirjatev, da se duhovstvu v pomoč pride; toda ne od liberalizma, ampak pred vsim od kompetentne cerkvene oblasti itd.

Gosp. kanonik Urh je na to povedal reč, ki še ni bila znana. Pojasnil je namreč, da tudi vlada je v tej reči že korak storila, in da ravno malo poprej so gg. kanoniki imeli sejo in se posvetovali o zadevi duhovske plače, ker od ministerstva je do Goriskega nadškofijstva prišlo prašanje in pričakuje se nagel odgovor. Prašanje pa je:

- 1) Ali je res želeti, da se dušnim pastirjem plača poviša?
- 2) Ako je želeti, kako bi se to doseglo, po navadni ali po kaki nenavadni poti?

Prečastiti kapitel še ni odgovora dognal, pravi g. kanonik, in želeti je, da se vender nekterim plača poviša, ali a) tako, da sprejemajo po 400—600 gl., ali pa b) da se k staremu kaj pridene.. Pervega on nikakor ne poterdi; drugo je želeti. Deržava naj dá nazaj, kar je cerkvenega nase potegnila; deržava je Cerkev v veliko škodo spravila; zemljiša so bile sem ter tje tako pod nič prodane, da je odškodnina več iznesla kot je posestnik zanje dal.

Dr. Sterbenec je k temu opomnil, da v Lincu je škof imel dve grajšini; oskerbništvo pa je toliko jemalo, da je le kacih 500 gold. ostajalo na leto. — Liberalci

hočejo kosček za kosčekom prodajati in potem plače zvikševati. Mi nočemo njihovega načela!

Ker je bil dr. Vončina naznanil govoru primerno resolucijo, so drugi bili te misli, naj društvo čaka s svojo resolucijo ter gleda, da bi s škofijstvom v enoglasji svoje želje razodelo.

Dr. Vončina je odstopil za zdaj od svojega predloga, ker je po nekoliko odpadel sam od sebe, ko je vlada s svojim prašanjem do škofov pokazala, da ne misli v tej reči enostransko delati.

Poslednjič je bil izvoljen odsek 5 udov, ki bode o tej reči prevdaril in vravnal, kar bode nadalje kazalo.

Profesor Marn je poslednjič precej obširno pojasnoval življenje Vodnikov, začeni o P. Marku Pohlinu, njegovem učeniku. Marsiktere smešnice za pust in sméh je vmés vpletal iz P. Markovih in Vodnikovih spisov in življenja, n. pr. o „žnidarjih in šribarjih,“ ki so se topli. Opravičeval je tudi Vodnika zastran marsikterih popévk, ki so bile med njegovimi rokopisi, pa njegove niso.

Pričujočih je bilo lepo število; terpelo je zborovanje od 1/26 čez osmo uro. — Dr. Čebašekov čversti govor prihodnjič.

Staro in novo paganstvo.

Naši nasprotniki nam „ultramontancem“ ugovarjajo, da mi vidimo le njih slabo stran, ne pa tudi njih dobre po pregovoru: Vsaka reč ima dve strani, dobro in slabo.

Pustimo tedaj vsaki reči tudi dobro stran, ako ravno moramo precej pristaviti, da po evangeliji le ena sama dobra stran ne pomaga, ker vse mora dobro biti. Tudi paganstvo, pravijo, ima svoje dobro in slabo. Nočemo toraj slabosti paganstva pretresovati, pogledjmo rajši stan naj boljših, naj odličniših prejšnih paganov, da jih priličimo sedanjim nič-kristjanom = paganom. Kakšna je bila vera paganov v Arabiji, Aziji, Egiptu, na Gerškem in v Rimu?

Molili so: lesene in kamnite podobe, drevesa, reke in hribe; koristne in škodljive živali; solnce, mesec in zvezde; odlične može: junake, kralje, cesarje; izmišljene bogove, kakor boga bliska, groma, treska, vetrov, morja itd. Gerdilo jih je, tergovstvo s sužnji, z ljudmi; žensko osebstvo je bilo ko živina v blato znižano. Spoznanja pravega, ljubeznjivega Boga ni bilo. Tudi naj modrejši, ki so slabost paganstva spoznali, so enako drugim delali.

Kakšno je bilo njih življenje? Kakor povsod: „kakoršna vera, tako življenje.“ Tudi čednosti se pri njih sem ter tje nahajajo, toda tem čednostim ni bila vzrok prava ljubezen Božja. Modrost jih je za dobro navdihovala. Serčnost in pogum sta bila naj odličniši čednosti. V terpljenju, težavah se je marsikdo prav moško obnašal, pa ne iz ljubezni do višjega Bitja, ampak le zaradi družih, da so potem njegov pogum hvalili.

Tak nekako je bil stan starih paganov. Med kristjani pa je nastalo novo paganstvo. Sv. vero nekteri popusté in ljubijo kaj družega za svoje bogove. Kjer pa je moja ljubezen in serce, tam je moj bog. Kje imajo sedanji nič-kristjanje = pagani svoje bogove? Dostikrat v omarah. Prav in potrebno je se po stanu primerno oblačiti. Kdor pa ima svoje misli vedno le v omari pri obleki, kdor zmiraj svojo in obleko družih ogleduje je nov pagan in tako paganstvo dela hiši premnogo stroškov. Ta bog, v kterege so nekteri zelo zatelebani, je vže marsiktero družino popolno na beraško palico pripravil, kakor vsaki, hoče tudi ta bog svojo daritev. — Še nevarniše je, ko ima kdo malika v koži in mesu družih. Ali ni tudi že celo v pregovoru n. pr.: „der, die Angebetete“? ... „Gospoda svojega Boga samega moli,“ — to je zapoved. — Drugi imajo boga v svojih možganih. Marsikdo je v napuhu, v ošabnosti tako dozorel, da sa-

mega sebe moli in po božje časti; enako hoče, da bi drugi njegovo modrost molili. Tudi ta je pagan. En sam stavek iz svetega evangelija obsega več modrosti in sadú za človeško življenje, kakor modrost vesoljnega sveta. Keršanska modrost pa je ponižna. — Mnogi imajo svojega boga v penezniku. Po poštenu poti si potrebno pridobiti je človeku dolžnost. Kdor pa kupe na kupe grabi, ali po nepošteni poti svoje imetje in premoženje množi (n. pr. nova Italija z ropom cerkvenega posestva), kdor druge ob lastnino pripravlja in vedno le o denarji sanja, kdor zavolj samega denarja po visokih službah hlapa, je pagan. Tacih paganov je sedanji čas brez števila; priča temu so povsod polne ječe, pa skoraj povsod prazne blagajnice. — Premnogi imajo svojega boga celo v trebuhu. Jesti in piti moramo, da si življenje ohranimo; kdor pa le živi za pijačo in jéd, je služabnik trebuha, njegov bog je trebuh, ta človek je pagan. Paganov te baže je po mestih, terjih in vaséh več ko dovolj. Dokaz temu je tudi silno vpitje, rogoviljenje o ponočnem času, sosebno na večere o nedeljah in praznikih. Imajo pa mnogi svojega boga tudi v mesenosti in poželjivosti. Ta malik je eden naj nevarniših izmed vsih, in veliko — tudi učenih — jih zaradi njega celo od vere odpade. Mislite, da bi novi nejeverniki, liberaluhi in drugi, Kristusovo Cerkev tako divje sovražili, ko bi ona čistosti ne velevala? O ne; to jim je pezdír v očesu. Marsikdo streže v mladosti poželjivosti, v srednjih letih drugim strastim, in v starosti skoposti in termi; taki svojega malika spreminja, njegov bog je ravno greh. Na taki način je sedanji čas mnogo paganov in sicer prav zanikarnih. V sredi keršanstva živimo med pagani. Novi paganski tempeljni so tiskarnice, bralnice, gostilnice in kavane s slabimi časniki; njih bog je laž in obrekovanje sv. Cerkve. Naši prededje so postali iz paganov kristjanje, sedanji čas postajajo iz kristjanov pagani. — K naj nevredušim novim paganom, se po pravici štejejo tisti tako imenovani „narodnjaki“, katerim sv. vera ni nič, narodnost pa vse, in ki bi radi vero v nič djali, da bi narodnost povzdignili. Le opazujte, kako sv. Cerkev, duhovstvo, duhovske naprave potuhnjeno pritisnejo, kjer le morejo, da bi jih ob veljavo pripravili, da bi n. pr. mladenče od bogoslovja in duhovskega stanú odvrčevali itd. Njih naj slajši boginje so mesene pesmice in povedke, s kakoršnimi mladino kvarijo in menijo s tim malikovavstvom narodu in narodnosti streči! — Odveč bi bilo govoriti o liberalnih in vstavoverskih malikovavcih, ki Cerkev čisto poteptajo in neki zistemi pod noge dati hočejo, ktera zistema je pa ravno tako minljiva, kakor vse človeške osnove na svetu, in oni, ki danes to ali uno vstavo za boga časté, jo jutri sami že spremené. — Med šestimi resnicami je prva: „Da je en sam Bog“, — in precej druga: Da je Bog pravičen Sodnik, kateri dobre plačuje, in vekomaj kaznuje, kateri molijo druge bogove razun Njega samega. Sitar.

Ogled po Slovenskem in dopis.

Iz Ljubljane. Mlada družba za vedno češenje sv. Reš. Telesa v Terstu je dala na svitlo prav koristen poduk o tem prekoristnem češenju, ki nam je došlo iz prijazne roke. Obsega zgodovinske čertice o tej pobožnosti, pravila družbine, vabilo k pristopu, in poznamnjanje obilnih odpustkov in duhovnih dobrót, katerih se udje vdeležujejo. V zgodovinskem oddelku pohvalno omenja Ljubljano, ki je l. 1871 štela 19.000 udov. — Ni dvomiti, da pride ta lepi poduk tudi za Slovence na svitlo.

Predzadni četertek, 1. sveč., je imela družba prvo duhovno opravilo v Uršulinski cerkvi, pri katerem so mil.

škof imeli ogovor. — Gospé so že pričele cerkvene dela. Njih več je vzelo delo domú, druge pa se vsak teden k delu snidejo. Bog daj svoj blagoslov!

Orglje na prodaj. Ministerstvo je tukajšni sl. vladi in vlada preč. škofijstvu naznanila, da pred 3 leti so pri znanem orglavskem umetniku Drag. Hesse-u na Dunaju narejene orglje za cerkev oo. Lazaristov v Saloniku; skazalo se je pa, da so premajhne za uno cerkev in so toraj na prodaj. Kupovalci naj svoje želje in misli naznanijo prečast. škofijstvu.

Iz Velesovega. Na svečnico je bilo tukaj pri nas nekoliko romarjev. Zjutraj, ko mežnar v cerkev pride in k velikemu oltarju stopi, zapazi na altarji culo, in ko jo bolj ogleda, vidi, da je zunanji obvoji cerkvena naramnica — „amictus“, in ko vse odveže, se mu pokaže v neki zeleni svilnati, stari, že ponošeni ruti zaviti kelih s pateno vred. Delo je čedno, in vsa postava te cerkvene posode, rekel bi, lepa in lična. Kupa od znotraj in od zunaj kaže, da je bil kelih prej ko ne, že v marsikteri borbi, preden je spet prišel nazaj na domače tla, v cerkev. Posoda ta je ukradena, to je, bi rekel, gotovo. Pošljem Vam jo zato v Ljubljano, kajti ložejše bo cerkev se zvedila v Ljubljani, ktere je kelih, kakor pa tukaj pri nas v Velesovem. Vest je neskončna moč, ako se v človeku v resnici zbudi! Bog daj, da bi grešnik zbujeno vselej pazno poslušal in po nji v spokornem duhu tudi ravnal!

J. Varl.

Pristavek. Oddali smo ti sveti posodi v knežješkofijsko pisarnico, da vedó te reči iskati, kjer mislijo, da bi utegnile biti iz njih svetišča kdaj vzete. Spokorniku pa srečo vošimo, da si tako prizadeva škodo po svoji zmožnosti popraviti ter sprave z Bogom iskati, ktero bode zanesljivo tudi našel in veselili se bodo angeli nad njegovim spreobrnjenjem.

Vr.

Iz Gorice. O ranjcem bogoslovcu g. Jan. Sova-tu še nektore besede. — Še v hudi bolezni mu ni pripustila mirovati serčna želja in ljubezen do duhovskega stanú; vedno je še prebiral knjige. Kaj vestno pa se je pripravljaval za srečno smert. H koncu je bolj pogostoma prejemal sv. zakramente.

Marsikaka solza se je zabliskala v očéh sošolcev in drugih tovaršev, ki so stali okrog postelje s smertjo se borečega mladenča, ki je tako mirno in zaupljivo pričakoval srečnega trenutka večne krone. Semeniško ravnateljstvo ga je ves čas bolehanja s potrebnimi pripomočki preskerbovalo, in poslednjič tudi napravilo lepi pokop. 8. pros. je mirno v Gospodu zaspal. 10. prosenca po črni maši, ktero je daroval vis. č. g. vojda, smo ga spremili na pokopališče. Semeniški pevci, združeni s čč. oo. frančiškani, so mu zapeli nagrobnico, ki je vse spremeljavce v serce ginila. Priporočam ga vsim gg. bogoslovcem v molitev in blagi spomin. R. I. P.!

Tudi letos smo imeli pretečeni teden duhovne vaje od 14. pros. popoldne do 18. zjutraj. Jako željno smo jih pričakovali, ko smo zvedili, da jih bo vodil znani č. g. P. Bankić S. J. Res, smem reči, malokdaj so kazale toliko cvetja in sadú, kakor letos. V prelepih premissljevanjih je govornik jako temeljito in živo z veliko izurnostjo razkladal naj reznejše resnice: o koristi duhovnih vaj; o človeku sploh (unde es, quo pergis, ubi es?; o duhovskem stanju; o poklicu v duhovski stan; o grehu; o potrebi poboljšanja, peklu, smerti, zakramentu sv. Rešnj. Telesa, terduem sklepu poboljšati se.

Globoko v serce smo si vtisnili te zveličavne vaje in upamo, da bodo s pomočjo Božjo obilno sadú obrodile, ki se že kaže. Pričela se je namreč prelepa navada vsaki dan obiskavati Sveto Rešnje Telo v domači kapelici. Tudi darovi se nabirajo za sv. Očeta. Preserčna hvala voditeljstvu semeniškemu za take prilike v naš dušni blagor!

—n—

V Volfsbergu na Koroškem se je 25. pros. pričela nova katoliško-politiška družba. Pričujočih je bilo 400 katoliških móž. Prišle so vošila od mil. kneza škofa in celo tudi iz Berlina.

Iz Amerike. Belle Prairie, 10. pros. 1872. Prelepa hvala za menjico (prelepi dar iz K. id. za novo indijansko kolegijo, — in pa za škofa Mraka 74 gl. 85 kr.), ki sem jo ravno prejel. O novi kolegiji drugi pot kaj več in o tukajšnih misijonih. Danes imam še dolgo pot; toraj v hitrosti hvala za prejeto dobroto. Lepo, veselo, prijetno, dobro novo leto v ljubezni in edinosti z Bogom!

J ož. Buh, misijonar, l. r.

Posvetnjakom in liberalcem namesto „larme“ za pust.

*Kaj pomaga svet človeku,
Ako dušo pa pozabi?*

Naj besede Učenika
Večnega svarilno mile
Tebi, ki te svet, greh mika,
Bi v spominu vednem bile.

Kaj pomaga ti, prevzetni!
Ak se celi svet ti uklanja?
Veš da vsi pokloni svetni
So minljiva, kratka sanja? —

Ako ljubiš svetno slavo
In jo bolj ko dušo ceniš,
Prot nebesom pot li pravo
Hodiš človek, kaj ti meniš? —

Smertni veter naj le dahne,
In če dušo si pozabil,
Kadar te v gomilo pahne,
Kaj boš tamkaj slavo rabil? —

Kaj skopuh pomaga tebi
Tvojih zlatov kup krivični?
Z njim le raj zapiraš sebi,
Ker za dušo mar ti nič ni!

Tvoja roka zlato zbira,
Pretehtuje, var'je, šteje,
Vrata revežem zapira;
Misli, kaj pa bo pozneje? —

Misliš ne na dušo bolno,
Ne na konec svoj življenja,
Ne na uro — groze polno,
Ne na brezno pogubljenja! —

Ti ne čišlaš dušne cene,
Ker tvoj bog so kupi blaga;
Smertna ost ko te zadene,
Kaj potem ti vse pomaga? —

Tékne kaj, spohotni grešnik!
Nasladnosti ti nesnaga?
Oj pijanec, in prešeštnik!
Kje bo tvoja duša draga? — —

O kako jo Jezus ljubi,
Jo s kervjó ti je odrešil!
Kerstni ti nezvest oblubi,
Kam si lepo dušo trešil?

Ti z živinsko si gnjusobo
Vtopil jo v ostudnem blati,
Skazil Božjo si podobo,
Da jo komaj več je znati!

Kaj bo, kadar ti odnóha
Božja milost, oj nesrečni?
Ko bo dušo — polno greha
Tirjal pred-se Sodnik večni?

Kaj ti bode pomagalo —
Kaj — o grešnik katerikoli!
Če pri sodbi se bo djalo:
„Kljuboval je Božji volji!“

„Si preganjal cerkev Mojo,
Bil nezávst si sveti véri:
V peklu imaš družbo svojo,
Dolj zaveržen se poberi!“ —

Da ta strašni glas ne treši
V brezdnó večne te nesreče,
Grešnik, zdaj še dušo reši,
Dokler čas ti ne poteče!

Noč in dan v življenja teku
Rék svarilno-mili rabi:
„Kaj pomaga svet človeku,
Ako dušo pa pozabi? — Radoslav.

Razgled po svetu.

Ljubljanski Dimic je v nekem g. Mengerji na derž. zboru tovarša našel. Ni čudo, ker cerkveni nasprotniki so drugač organizirani in edini med seboj, kakor pa.... Pri obravnavi o plači bogoslovskih učenikov je namreč taisti g. Menger tarnal, da duh teh naprav ne pospešuje nalog novošegne deržave, temuč je njenim namenom naravnost nasproti, češ: v seminarjih se gojenec odreja „v sovraštvu do modernega družbinstva!“... Kdo neki je to „družbinstvo“ Mengerjevo? Saj ne večina derž. zbora, ktera je pa v resnici manjšina, ali pa v vsakem mestu nekteri liberalci? Menger tedaj tudi kakor g. Dimic hoče, „naj vlada duhovne izrejša reformira!“... Ali je pač pomislil Menger besedo „duhovne“? Se bodo mar vlade s svojimi zbori spremenile v „koncilijabule“ in v škofijstva? To je modrovanje „Menger-Dimicovo.“ Prav pomeljivo! Menger pomeni „mešavec“. *Nomen omen.* —

Solsko. Da šole med katoličani, v kterih ne veje katoliški duh, niso čisto zanič, to se je kazalo in se kaže povsod in zmiraj. V Rimu študentje in ljudstvo tožijo, da se na vseučilišu nič ne dá naučiti, odkar so ga italijanuhi obsedli. Njih šole so prazne; pregnani papeževi profesorji pa imajo veliko in pridnih učencev v svojih privatnih kolegijih. Kolika sramota za nove lučnjake! —

Vlade potrebujejo papeža, piše „Unità.“ Čisto nov dokaz je Sagasta, načelnik španjske vlade, kteri se že pri vtopljevanji priporočuje Piju IX. „Correspondencia“ piše namreč: „Ministerstvo Sagasta je določno določno odmenilo spraviti se z vesoljnim Očetom vernikov ter postaviti na stalne podlage vero Španjskega, ki je vzvišeno katoliško.“ — Ali slišite? pristavlja „Unità“: bolni hudič hoče mnh postati! V dnevih nevarnosti in nesreče kralji in ministri mislijo na Starčka v Vatikanu. Jezus Kristus pa je rekel: „Me bote iskali, pa me ne bote našli, in umerli bote v svojih grehah....“ Dobro še pomnimo, kako so pred malo mesci vdelovali mavtarji na Španjskem.

Maše in molitve za sv. Očeta. Na Laškem bratovšine, društva, semeniša, cerkvene predstojništva itd. naznanujejo, da hočejo en ali več dni v mescu opravljati ss. maše za sv. Očeta in katoliško Cerkev, da bi jo Bog že rešil teh peklenškov.

Potuha italijanske vlade se posebno kaže v obnašanji do novo-izvoljenih škofov na Laškem. Minister Venosta

je vladam pravil, kako svoboden je papež, ter ni treba družega, razun da škofje svojo izvolitev vladi naznanijo. Andraši in pa ljubljanski Tagblatt Venostatu čisto verjameta. Ali je pa res tako? Škofje so povsod svoje izvoljenje vladi naznanili. Vlada pa hoče imeti papeževo pečatnico, da bi na to svoje veršno poterjenje dala. Toda pečatnice po papeževi prepovedi škofje ne smejo predložiti, ker s tim bi se reklo, da vlada ima v zadnji stopinji pravico razsojati o volitvi. Te najviše pravice pa pri volitvi škofov papež nikomur ne morejo prepustiti. Vlada tedaj, ki se s svobodo baha, se v tem za naj večí trinožnico razodeva, hoče si sebi pravico prilastiti, ki jo je Kristus le samo svojemu namestniku izročil. Koliko je tako trinoženje vesti bolji od nekdanjih trinogov, ki so zatajenje vere izsilovali, to sleherni vidi.

Novošegna učenost se kaže tudi v „Meyer's Hand-Lexikon u“, ki zdaj na svitlo izhaja. Pri besedi „Jezus“ n. pr. še z besedico ne omeno, da je Sin Božji; pravi pa, da se je on priličil, priravnal (sich anbequemend) na pričakovanje Mesija, kakor je bilo pri njegovih verstnikih. Poslednjič zavrača na nove nejevernike, rekoč: „Vergl. die neueren Schr. über sein Leben von Strauss..., Renan“ itd. — Da potem tudi n. pr. pri členu „Jesuiten“ ni brez navadnih laži in obrekovanj, se ni čuditi. To bodi opomnjeno marsikterim v previdnost, da mačke v žaklju ne kupujejo, še posebno pa tudi slovenski Matici, ki namérja enak majhen leksikon za Slovence izdati, da bodo delavci previdni pri porabi virov. Ako bi se vrinile take laži in zmote v delo, bi bil denar zaveržen in Slovenci osleparjeni.

Prusko. Bizmark s svojimi liberalci in mavtarji je v pruskem deželnem zboru katoličanom vojsko napovedal. Katoliški poslanec Mallinkrodt je liberalnim brezvercem neprestrašeno očital, kako pri vsih deržavnih zadevah, zlasti pri oddajanji služb katoličane odrivajo, in da vlada ne namérja biti brezstranska, obema verstvoma pravična. Dr. Windthorst jim je celo rekel, da zrak in vodo katoličanom pač še dopusté, ako bi pa po njih volji bilo, bi jim še to ubranili. — Bizmark je nato kaj bizjaško povedal, da katol. tovarša rad ima, da pa zdaj mora ministerstvo iz večine vzeti, da mora biti enotero, da večina v zboru bi bila potém zoper katoličane v ministerstvu, in druge prazne in neslane izgovore je drobil. Bil je namreč poprej katolišk oddelek v v pruskem ministerstvu, zdaj so liberalni luteranari katoličanom še to vzeli. Bizmark katoličane v ministerstvu sovražne življe (feindliche Elemente) in nasprotnike imenuje. — Naše kranjske „tagblattarje“ naj bi „pravicoljubnemu“ Bizmarku v Berlin poslali, ki se protestantom tako medeno prilizujejo, svoje brate katoličane pa za „ultramontance“ psujejo in černo-žolčno sovražijo, — naj bi se Bizmarku ponižno in pohlevno zahvalili in mu berke poljubili — če jih ima — zato, ker je tako dobro njih misel zadel. Bizmark pa se je ravno v pravega zagnal, ker se je katoliške Cerkev lótil.

Rimsko. Novošegne ideje, kakor se piše v „Unità“, rodé v Rimu nezmérne spačenosti, v resnici objokovanja vredne djanja. 30. pros. sta se zgodila dva uboja. Dve osebi pa ste se vergle v Tiberu; ena je bila rešena. Norost in glad jih tira v take hudodelstva. O neki materi se govori, ki je prodala tri svoje hčere in pohujšanje je dospelo do tega, da je bila oblastnija primorana s tem se pečati in nevredno mater zapreti. Katoliške gospe so napravile zbirko in dve nesrečnih stvari rešile, ki ste zdaj v varstvu katoliških gospá. —

Hudó se godí laški zbornici v Rimu. Katoličani imajo pravilo: „Ne voliti in ne voljeniti biti;“ toraj celo Macini tarna, da to je rana, za ktero je bolno celo truplo po vsih udih. To je menda dosti očitno, koliko premorejo katoličani, ako jih

vlada v pregrešne djanja hoče derviti. Volivci sploh ne volijo, — nekoliko malo naj bolj nemarnih ljudi voli veči del zanikarne poslance, pa še tistih je malokrat toliko skupaj, da bi mogli sklepati. —

Na Španjskem, kakor na Laškem, je taka kolobocija, da vlada bolj punt in zmešnjava, kakor pa tam Amadej in tukaj njegov oče Viktor-Emanuel. Oba sta v krivičnem posestvu, ki ga jima je rovarstvo pridobilo, toraj oba v oblasti rovarstva in le dotlej kralja, dokler to dopušča rovarska milost. Amadej je sicer izvolil novo zmérnejše liberalno ministerstvo „Sagastovo,“ razpustivši poprejšno rogovilsko, pa je zdaj skoro brez stranke in prijatlov. Kako se godi na Laškem, smo že večkrat omenili. Ako se katoliški monarhi sploh hitro ne vernejo k konservativnemu in katoliškemu principu, vse tako kaže, da čas „romanskih republik“ ni deleč. Kakošno moč bodo imele le-té do Nemčije in še dalje, pa tudi kak vspeh, tega ni prav težko previditi.

Španjsko. Kralju Amadeju tisti herbet obračajo, ki so ga na prestol spravili. Te dni, 26. pros., je bil kralj povabil na kosilo radikalce Ruiz-Zorilla in še pet družih z njih ženami vred. K Zorillu je bil nalaš poslal generala Gándara. Glavar prekucuhov pa se je izgovoril, da še ni čisto ozdravljen in je doma jedel; — tako tudi vsi drugi povabljeni. In to je tisti Zorilla, ki je bil mesca grudna 1870 prišel na Laško ponuditi Amadeju španjsko krono, — ter v prosencu 1872 še jesti noče z njim v njegovem dvoru! — Iz tega lahko vidijo vsi vladarji, koliko je vredna prijaznost in koliko zvestoba rudečkarjev in liberaluhov, pa kako je podpert prestol, kterega oni oddajajo.

Amerikanske novice in novošegni lučnjaki. V novem Jorku je 2000 tako imenovanih internacijonalcev ali rudečkarjev mesca grudna imelo žalostno procesije po ulicah, blezo zato, ker se vesoljni republikli na pete stopa. Na vlečenem mertvaškem vozu je bil napis: „Mučencem splošne republike.“ — Časnik Freeman's Journal“ pravi o teh rudečkarjih, da bi jim policija ne smela dovoliti obhodov po cestah, ker ti potepuhi hočejo s svojim obhodom le potuhnjeno morijo in požiganje poveličevati. Naj večí del od njih zapeljanih delavcev ne vé, za kaj da gre, ker le nekaj malo jih je, kterim so znani pravi peklenski naméni teh požigavcev. Zato pa bojo množice delavcev te vodnike zapustile, da le na tanko zvedó, da ti lenuhi hočejo živeti od tolovajstva in ubijanja. Rudečkarji so v oziru na premoženje ravno to, kar so zagovorniki prostega ljubovanja za poštene družinske zadeve... Dalje šiba „lučnjake“, rejence „brezverskih“ državnih šol, kteri pri svoji nezmerni mesénosti pa niso nemarni, kadar denaru nevarnost žuga in takrat celo požigavcem ne prizanesajo. — Take rudečkarske družbe pa se širijo tudi po Evropi in naj več ubogih družnikov ne vé, kakošni požigavci in morivci so njih pravi in skriti glavarji. Dolžnost je tedaj ogibati se tacih združevanj. Nesramnosti o njih veselica in zabavljanja čez papeža, duhovne, kaže zadosti, kakošni so to ljudje.

V Bostonu je prišlo na svitlo delo: „Satan v družbinstvu.“ Pisatelj, zdravnik, brez prizanašanja biča skrivne pregrehe in hudodelstva ameriškanskih krivovercev „puritanov.“ Kakor zdravnik svet pozná, on pravi, da ni popisati, kar se godi v tako imenovanih imenitnih krogih, in naj hujše je, da tacih hudobij in morij za greh nimajo. Pravi, da ti novi nejeverniki ki so veliko globokeje pogreznjeni v svoji nenravnosti, kakor so bili nekdanji Rimljani. Zdravnik nahaja vzrok ostudnost v šolah, v kterih se ne smé govoriti od Boga in vere, kjer šolski nadzorniki še posebej na to gledajo,

da brezverniki učenci in učenice v službo pridejo, ter mladina celo nič ne sliši o keršanstvu. — Zato se godé pa tudi druge ostudnosti, ki jih je strah slišati. V Boston-u je neki William Brown z bodalom umoril svojo ženo, in rnil policajja, drugi policaj pa je njega vstrelil. V Camden-u je bil une dni očetomorivec Jahn Ware ob glavo djan.

Iz Ljubljane. Pastirski list za postni čas govori o edinosti prvih kristjanov in potrebni edinosti sedanjega časa ter vterjuje ta imenitni nauk z mnogimi besedami iz sv. pisma. Graja razpore, kervave vojske in morije, pa da že malim otrokom v šolah take možé naj bolj hvalijo, kteri so zemljo s kervjó napajali. Potem prestopi k potrebi sv. vere in razodenja Božjega, in graja napuh, kteri zamori vero, z vero pa tudi mir pokoplje — državam, posameznim občinam in deržinam.

Duhovski imenik ljublj. škofije je ravnokar prišel na svitlo, ki kaže, da od 13. sveč. 1871 do 16. pros. 1872 je umerlo 26 duhovnov naše škofije, kteri so v pobožni spomin sobratom priporočeni.

Deržavni zbor se je Kranjcem prav hvaležnega skazal, da so šli njih poslanci na Dunaj: namesto dose-danjih 79.719 ali celo 100.701 gl. subvencije ali pomoči za zemljišno odškodovalno zalogo je privolil na Herbstovo poročevanje le samo 40.000 gl.

Svitli cesar je zdaj na Tirolskem. Liberalce huda vest terpinči, da bi ne prišel vladar kaj v dotiko z narodom. To je očitna priča, koliko „popularne“ so njih osnove! Toda Tirolci so pred malo mesci v 70 poslanstvih v Inomostu besedno in pismeno cesarju povedali, kaj dežela želi, vedó, da cesar ni pozabil, in zdaj ne bodo govorili, kakor „Vtld.“ piše.

Duhorske spremembe.

V ljubljanski škofiji. Umerla sta čč. gospoda: Jan. Fink, dekan v Kamniku 31. jan. (fara je razpisana 5. svečana), in pa Andr. Rojic, duh. v pokoju, 3. sveč. v Šent-Vidu pri Zatični. R. I. P.

V lavantinski škofiji. Č. g. Fr. Walter je postal župnik pri sv. Vidu poleg Slov. Gradca; čast. g. Fr. Smerečnik provizor pri sv. Martinu poleg Sl. Gradca; č. g. Jože Divjak sen., bivši župnik pri sv. Benediktu v Slov. goricah, je 26. jan. in preč. g. Fr. Ser. Novak, kn. v. konzis. svetovalec, nadžupnik in dosluženi dekan pri sv. Martinu blizo Slov. Gradca, 1. febr. t. l. umerl. R. I. P. — Nadžupnija sv. Martina pri Sl. Gradcu je do 19. marca t. l. razpisana.

Dobrotni darovi.

Za sv. Očeta. Po g. Lesarji kupon za 2 gl. 10 kr. — Več deklet iz Ljubljane 6 gl. 5 kr. sv. Očetu v njih kritkostih v tolažbo in pomoč. Prosimo Marijo, da bi s svojo mogočno prošnjo sv. Očeta rešila in sv. Cerkvi mir zadobila. Za-se prosimo sv. blagoslova za duha spokornosti, goreče ljubezni do Boga in do bližnjega. — G. Št. Gnezda 2 gl. — Iz Selc 10 gld. st. d. v sr. — G. L. K. R. 1 gl. st. den.; prosi blagsl. za zadnjo uro. — Iz Zalega Loga: „Utinam dirigantur viae meae ad custodiendas justificationes tuas!“ 1 tol. star. den. M. Ž. Da bi Bog sovražnike sv. Cerkve ponižal in grešnike spreobernil! 3 st. dvajsetice. —

Za afriškanski misijon. Iz Zalega Loga 3 gl. 10 kr., M. Ž. posebej 40 kr. Ž Breznice 3 gl. 15 kr.

Za družbo sv. Detinstva. Iz Zalega Loga družbinih darov 5 gl. 20 kr.

Za brate v Bulgariji iz Št. M. dar prejeli.